

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 19 grudnia 2024 r.

PN.III.4131.1.73.2024

**Pan
Marcin Markiefka
Przewodniczący
Rady Gminy Cisek
ul. Planetorza 52
47-253 Cisek**

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.)

stwierdzam

nieważność uchwały Nr VIII/47/2024 Rady Gminy Cisek z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Cisek w części obejmującej: § 1 we fragmencie „*oraz zasady zwrotu kosztów poniesionych przez Gminę Cisek związanych ze sprawieniem pogrzebu*”, § 2 ust. 3, § 7 we fragmencie „*lub zwrotu kosztów*”, § 8 oraz § 9 – z powodu istotnego naruszenia prawa.

Uzasadnienie

W dniu 28 listopada 2024 r. Rada Gminy Cisek, działając m.in. na podstawie art. 44 oraz art. 96 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), podjęła uchwałę Nr VIII/47/2024 w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Cisek. Przedmiotowym aktem uregulowano kwestie sprawienia pogrzebu. Dodatkowo

postanowiono, że sprawienie pogrzebu jest świadczeniem z pomocy społecznej niewymagającym wydania decyzji administracyjnej (§ 2 ust. 3) oraz uregulowano zasady zwrotu wydatków w przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez Gminę (§ 8) i odstąpienia od żądania zwrotu całości lub części wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu od spadkobierców (§ 9). Kwestionowana uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 4 grudnia 2024 r.

W ocenie organu nadzoru uchwała Nr VIII/47/2024 we wskazanej na wstępie części istotnie narusza art. 44 oraz art. 96 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej – należy sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym. Zgodnie z art. 44 tej ustawy sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Co prawda przepisy prawa materialnego nie wskazują organu gminy właściwego do uregulowania tej kwestii, jednak z domniemania kompetencji, określonego w art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, należy wywodzić, że to rada gminy jest upoważniona w analizowanym zakresie.

Ustawodawca, określając w art. 44 ustawy o pomocy społecznej materię podlegającą uregulowaniu przez radę gminy, wyznaczył jednoznacznie granice tego upoważnienia. Organ stanowiący obowiązany jest określić wyłącznie sposób sprawienia pogrzebu. Zgodnie ze słownikiem języka polskiego słowo „sposób” oznacza „*określony tryb postępowania, formę wykonania czegoś*” lub „*to, co umożliwia osiągnięcie lub wykonanie czegoś*” (por. <https://sjp.pwn.pl/>). Przez ustawowy nakaz ustalenia przez gminę sposobu sprawienia pogrzebu należy zatem rozumieć powinność określenia pewnych ogólnych wytycznych, ewentualnie zespołu zasad lub reguł wskazujących na tryb, formę, metodę postępowania, odnoszących się do sprawienia samej czynności pogrzebu, a skierowanych do jednostki organizacyjnej gminy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt I OSK 571/16).

W zakresie tak rozumianej delegacji ustawowej nie mieści się rozstrzygnięcie o kosztach pogrzebu, w tym o zasadach zwrotu wydatków poniesionych przez gminę oraz

możliwości odstąpienia od żądania zwrotu tych wydatków od spadkobierców. Upoważnienie takie nie wynika również z art. 96 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej. Pierwszy z wymienionych przepisów wprost określa, że w przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy. Przepis ten ma charakter bezwzględnie wiążący, a rada gminy nie posiada kompetencji do uszczegółowiania lub modyfikowania tej normy ustawowej. Zgodnie natomiast z art. 96 ust. 4 ww. ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych. Z odesłania zawartego w tym przepisie jednoznacznie wynika, że świadczenia te obejmują usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe (art. 96 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej nie odnosi się do sprawienia pogrzebu, które w konsekwencji pozostaje poza zakresem delegacji ustawowej z art. 96 ust. 4). Z tych względów należy stwierdzić nieważność § 8 i 9 uchwały Nr VIII/47/2024 oraz fragmentów: „*oraz zasady zwrotu kosztów poniesionych przez Gminę Cisek związanych ze sprawieniem pogrzebu*” w § 1 i „*lub zwrotu kosztów*” w § 7 tego aktu.

Zakres delegacji ustawowej z art. 44 ustawy o pomocy społecznej nie obejmuje również upoważnienia do regulowania przez organ stanowiący gminy trybu przyznawania przedmiotowego świadczenia i kwestii związanych z wydawaniem aktów administracyjnych w tym zakresie – zwłaszcza, że wynika to z art. 106 ust. 2 ww. ustawy, zgodnie z którym udzielenie świadczenia w postaci sprawienia pogrzebu nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Z tego względu należało stwierdzić nieważność § 2 ust. 3 kwestionowanej uchwały.

Uchybienia Rady Gminy Cisek należy uznać za istotne i dające podstawy do stwierdzenia nieważności uchwały Nr VIII/47/2024 we wskazanej części. Do istotnych wad zalicza się bowiem m. in. naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję organów samorządu do podejmowania uchwał, naruszenie podstawy prawnej podjętej uchwały, naruszenie przepisów prawa ustrojowego oraz prawa materialnego poprzez wadliwą ich

interpretację (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. akt I OSK 2517/23).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzam jak na wstępie.

Na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym w zw. z art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935) niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu za pośrednictwem Wojewody Opolskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Joanna Sachanbińska
radca prawny
Dyrektor Wydziału
Prawnego i Nadzoru

Prowadzący sprawę: Joanna Piekarz, radca prawny, Wydział Prawny i Nadzoru, tel. 77 45 24 462.